

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)
गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभागः

नाम - _____

अङ्काः 75

(Full Name in English) _____

कालावधिः होरात्रयम्

Regn. No. - _____

दूरवाणीसंख्या _____

वास-प्रदेशः (Res. Area) _____

पौषः - हेमलम्बसंवत्सरः ५११९

जनवरी -2018

मुख्यसूचना -उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) उचित-विभक्ति-रूपाणि उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत ।

10

- १) अहं _____ नमामि। (गणेश)
- २) हे सरस्वति ! _____ मां पालय। (कृपा)
- ३) श्रीकृष्णः _____ इष्टदेवः । (अहम्)
- ४) मयूराः _____ सन्ति । (नन्दवनम्)
- ५) वसुदेवः _____ गोकुलं गतवान् । (मथुरा)
- ६) _____ ७०० श्लोकाः सन्ति । (भगवद्गीता)
- ७) धनुः अर्जुनस्य _____ पतति। (हस्त)
- ८) नकुलः _____ अनुजः । (भीम)
- ९) अर्जुनस्य _____ आञ्जनेयः विलसति । (ध्वज)
- १०) कृष्णः _____ अस्त्रि-शस्त्राणि दत्तवान् । (दुर्योधन)

आ) रेखाङ्कित-पदानाम् आधारेण प्रश्नतन्निर्माणं कुरुत ।

5

१. भगवद्गीतायाम् अष्टादश अध्यायाः सन्ति ।

२. कर्मकराः प्रातःकाले यन्त्रागारम् आगतवन्तः ।
३. यात्रिकाः वृक्षच्छायायां तिष्ठति ।
४. अर्जुनः तूणीरात् बाणं स्वीकृतवान् ।
५. परिश्रमेण कार्याणि सिद्ध्यन्ति ।

इ) एतानि पदानि वचनानुसारं पृथक् कृत्वा लिखत ।

5

वृक्षौ, चित्राणि, महिले, ताः, एतौ, देवालयाः, सङ्गणकम्, नद्यः, कलहः, वयम्

एकवचनम्

द्विवचनम्

बहुवचनम्

ई) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत ।

8

१. युवकः ग्रन्थं पठति । (भविष्यत्काले)
२. कृष्णः नवनीतम् अचोरयत् । (स्म प्रयोगः)
३. सैनिकाः युद्धं कृतवन्तः । (वर्तमानकाले)
४. बालकः सत्यं वदति । (बहुवचने)
५. मम परीक्षा अस्ति । (भूतकाले)
६. दुर्योधनः पाण्डवसेनां पश्यति । द्रोणस्य समीपे गच्छति । (क्त्वा)
७. वयम् आरोग्यार्थं भूमौ उपविशामः । भोजनं कुर्मः । (ल्यप्)
८. कविः लेखनीं स्वीकरोति । कवितां लिखति । (तुमुन्)

उ) अव्ययानि प्रयुज्य वाक्यद्वयं योजयत ।

5

(यदा-तदा, यत्र-तत्र, यतः/ अतः, यद्यपि-तथापि, यथा-तथा)

- १) कृष्णः वेणुं वादयति । सर्वे आकृष्टाः भवन्ति ।
- २) भवान् प्रतिदिनं पठति । परीक्षां सम्यक् लेखिष्यति ।
- ३) तस्य ज्वरः अस्ति । सः सर्वाणि कार्याणि करोति ।
- ४) भीमः गतवान् । आञ्जनेयः आसीत् ।
- ५) शिक्षिका गायति । बालिका अनुगायति ।

ऊ) उचितं पदं चित्वा वाक्यं पूरयत । 6

- १) प्राचार्यः आसन्दात् _____ । (अवतिष्ठति / उत्तिष्ठति / प्रतिष्ठते)
- २) बुद्धिमान् शीघ्रम् एव दोषान् _____ । (आहरति / अपहरति / परिहरति)
- ३) अहं भवतः कथनं न _____ । (अवगच्छामि / अधिगच्छामि / उपगच्छामि)
- ४) _____ क्रीडा रोचते । (बालकः / बालकम् / बालकाय)
- ५) ग्रामं _____ वनानि सन्ति । (पुरतः / परितः / एकतः)
- ६) _____ ! एतत् आवेदनपत्रं कुत्र दातव्यम् ? (श्रीमान् / श्रीमन् / श्रीमत्)

ऋ) धातु-रूपाणि लिखत । (द्वयोः एव) 6

१. लिख् (लङ्-भूतकालः) २. सेव् (लट्-वर्तमानकालः)
३. क्रीड् (लृट्-भविष्यत्कालः) ४. कृ (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

ऋ) सङ्ख्यावाचकं पदं अक्षरैः लिखत। 4

(१) 18 (२) 50 (३) 32 (४) 99

लृ) रेखाङ्कित-पदं परिवर्त्य वाक्यं शुद्धं कुरुत । 6

- १) भीमः गदां धरामि ।
- २) अर्जुनः विश्वरूपं दृष्टवती ।
- ३) भवती संस्कृतेन वदसि वा ?
- ४) कृष्णः अर्जुनः चस्यन्दने तिष्ठन्ति ।
- ५) यूयं श्रद्धया गीतां पठ ।
- ६) वयं मिलित्वा कार्यं कुर्वन्ति ।

ए) किमपि एकं सुभाषितं लिखत । 2

पुण्यस्य फलम्..... / विद्या ददाति.... / शैले शैले....

ऐ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्च एव) 5

- १) पर्वतात्, २) अद्यतन, ३) अधः, ४) स्तोत्राणि, ५) एकत्र, ६) एव

ओ) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

8

राजस्थानं भारतस्य उत्तरभागे अस्ति । जयपुरम् तस्य राजधानी । तत्र सैकतमय-प्रदेशाः सन्ति । अतः प्रायः तत्र जलस्य अभावः भवन्ति । किन्तु जनाः परिश्रमेण कार्यं कुर्वन्ति । घटमिताय जलाय ते बहुदूरं चलन्ति । कूपेभ्यः जलम् आनयन्ति । महिलाः शिरसि घटम् संस्थाप्य आतपे चलन्ति ।

राजस्थाने एव चित्तूर-गढे मीराबायी-मन्दिरम् अस्ति । कृष्णभक्ता सा अनेकानि भक्तिगीतानि रचितवती । अद्यापि भक्ताः मीरायाः भक्तिकाव्यं गायन्ति ।

१. कस्य राजधानी जयपुरम् ?
२. तत्र जनाः कीदृशं कष्टम् अनुभवन्ति?
३. जनाः किमर्थं बहु-दूरं चलन्ति
४. ते कुतः जलं आनयन्ति?
५. ते कथं कार्यं कुर्वन्ति?
६. महिलाः घटं कुत्र स्थापयन्ति ?
७. मीराबायी का ?
८. राजस्थानं कुत्र अस्ति ?

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

5

१. भगवद्गीता-पठनस्य किं प्रयोजनं भवति ?
२. तमिळ्-भाषायाः महत्त्वम् ।
३. मम जीवने संस्कृतस्य महत्त्वम् ।

॥ जयतु संस्कृतम् , जयतु भारतम् ॥